

*Номеровська А. В., ст. гр. ФКфе-12-2
Науковий керівник:
завідувач кафедри економічного аналізу
і фінансів, д.е.н., проф. Єрмошкіна О.В.
(Державний ВНЗ «Національний гірничий
університет», м. Дніпропетровськ, Україна)*

ДОСЛІДЖЕННЯ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ НА ПРИБУТОК ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

В умовах ринкової економіки прибуток відіграє важливу роль, будучи головною метою підприємницької діяльності, основним внутрішнім джерелом формування фінансових ресурсів підприємства, що забезпечують його розвиток, створюючи базу економічного розвитку держави в цілому. Прибуток – це головне джерело зростання ринкової вартості підприємства, найважливіше джерело задоволення соціальних потреб суспільства, а також основним захисним механізмом, що охороняє підприємство від загрози банкрутства. Оскільки прибуток – основний результативний показник діяльності підприємства, тому важливо виявити його залежність від комплексу внутрішніх та зовнішніх факторів та оцінити їх вплив на обсяги, динаміку та структуру прибутку.

Не дивлячись на значну увагу, яку приділено дослідженню прибутку у роботах вітчизняних та закордонних вчених, зокрема Масленко Ю., Ганжа Ю., Рязанцева В., Зінченко Е., Воробйов Ю., Ковальов В., Білик М., Бланк І., Кірейцев Г., Мец В., Поддєрьогін А., Савицька Г. та інші, натепер залишаються проблемними питання побудови адекватних моделей оцінки та прогнозування обсягів, динаміки та структури прибутку як у короткостроковій, так й у довгостроковій перспективі.

Відповідно, метою даного дослідження є виявлення базових підходів до оцінки внутрішніх та зовнішніх факторів, що впливають на динаміку, обсяги та структуру прибутку підприємства й обґрунтування алгоритму аналізу прибутку.

Одним з найбільш розповсюджених підходів до аналізу прибутку є факторний аналіз прибутку, який полягає у комплексному системному вивченні та вимірі впливу факторів на величину результативного показника, зокрема прибутку підприємства. До основних факторів, які впливають на величину прибутку від реалізації продукції або надання послуг, слід віднести: зміну обсягу реалізації – збільшення обсягів продажу рентабельної продукції веде до збільшення суми прибутку, а нерентабельної — навпаки до її зменшення; зміну асортименту продукції – якщо збільшується частка рентабельної продукції в загальному обсязі реалізації, то і прибуток, відповідно, зростає; зміну собівартості продукції – її зростання є причиною зменшення прибутку, а зменшення собівартості – навпаки збільшує прибуток; зміну ціни реалізації – при збільшенні цін сума прибутку зростає, якщо ціна зменшується, то зменшується і прибуток; зміна чисельності та складу персоналу, тобто оцінка достатності кількості працівників для повноцінного обслуговування технологічного процесу, яке забезпечує зростання прибутку; економічне стимулювання працівників; продуктивність праці; стан матеріально-технічної бази підприємства (сучасні засоби праці підвищують її продуктивність, а отже, і прибуток); фондівіддача (збільшення фондівіддачі збільшує випуск продукції на 1 грн. вкладених грошей, це також веде до росту прибутку).

Відповідно, виходячи з перелічених аспектів та факторів аналізу, можемо зробити висновок, що процес дослідження прибутку підприємства нерозривно пов'язаний з процесом загальнооекономічного та всеохоплюючого аналізу діяльності підприємства. При цьому дослідження факторів повинно відбуватись з декількох позицій, зокрема:

- зовнішні фактори впливу, які не піддаються управлінню та можуть сприйматись як загрозливі або сприятливі сигнали зовнішнього середовища;
- внутрішні фактори впливу, які залежать від організаційних, управлінських, технологічних та інших умов діяльності підприємства.

Розробка відповідного механізму аналізу прибутку є предметом подальших досліджень.